

GRAN ANGULAR BARCELONA –
10 setembre 2017 2.00 h

La segona oportunitat d'Iberpotash

La pròrroga concedida pel jutge per seguir abocant sal dona oxigen a l'empresa que explota les mines del Bages. Ara s'ha de fer valedora de la confiança complint el calendari d'una reconversió que vol fer possible la sostenibilitat de la mineria

La muntanya del Cogulló a Sallent, sobre la qual s'havia decretat la fi dels abocaments. Foto: ARXIU.

FRANCESC MUÑOZ – BARCELONA

La muntanya salina del Cogulló, a Sallent, continuarà rebent material de rebuig de la mina de Vilafruns tot i els més de 40 milions de tones de sal que ja acumula i malgrat que la justícia havia ordenat la fi dels

**Els resultats es
ressentiran
aquest any del
descens del preu
als mercats**

**El repte és passar
de dues mines a
una i que la
producció de
potassa no baixi**

abocaments. Quan el 30 de juny passat expirava el termini que hauria suposat l'aturada de l'activitat a Sallent i posat en perill el futur de l'extractora Iberpotash, el jutge va cedir a la pressió empresarial, social i política i va concedir una pròrroga d'un any ampliable a dos. Serà el temps extra de què disposa ara la direcció de l'empresa per aconseguir fer creïble que la mineria al Bages pot ser una activitat rendible econòmicament i sostenible mediambientalment.

La decisió va provocar una gran alenada d'alleugeriment a tota la comarca. No només s'havien salvat in extremis molts llocs de treball - Iberpotash té 1.200 empleats, però es calcula que genera directament i indirectament més de 4.000 ocupacions-, sinó que es donava una segona oportunitat a un projecte industrial de gran envergadura.

A més d'Iberpotash, entre els col·lectius més satisfets hi ha Promineria, associació creada l'octubre del 2014 immediatament després que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya anul·lés l'autorització ambiental del runam salí del Cogulló i en demanés el tancament. Ràpidament la plataforma es va posar a treballar per crear el clima social, econòmic i polític favorable per a allò que finalment ha acabat passant. L'acte del 13 de maig passat al Nou Congost de Manresa va aconseguir aplegar milers de persones en favor de la mineria. El seu president, Esteve Pintó, explica que l'escenari de futur que significa el projecte industrial d'Iberpotash va més enllà del que seria la supervivència subvencionada d'una activitat, ja que ambiciona ser un motor de creixement econòmic capaç d'atreure noves empreses al voltant del negoci de la sal, de la logística i del medi ambient. "Hem treballat molt per crear una consciència col·lectiva a favor de la mineria i millorar la imatge de l'empresa", reconeix.

Per a Pintó, el canvi de la cúpula directiva d'Iberpotash el febrer passat va ser un punt d'inflexió “Dels retrets es va passar als compromisos amb calendari i la verificació.” Que el relleu ha estat un canvi transcendental es reconeix també des del grup ecologista MontSalat, molt crític amb l'anterior direcció en relació amb la gestió mediambiental: “Tenien una actitud d'enfrontament gens constructiva, això ha canviat amb la nova cúpula”, diu el portaveu Jordi Badia.

La confiança d'uns i altres és el millor antídoto contra la sospita que al Bages es pugui reproduir el guió de tantes conques mineres on les empreses prometen i no compleixen mentre es parapeten en els llocs de treball que generen en comarques deprimides perquè saben que les administracions acaben cedint. “Nosaltres estem decidits a trencar aquesta espiral”, assegura Carles Alemán, conseller delegat de la filial del grup israelià ICL, que el 1998 va adquirir a l'Estat l'explotació dels jaciments de potassa i sal de Sùria i Sallent. Alemán, que fins al seu nomenament era cap d'operacions del grup a la Península, va assumir la direcció quan el grup va veure que no podria complir els terminis i va renovar tota la cúpula. “Tenim clar que les nostres accions han de ser creïbles i transparents”, diu.

En aquest sentit, aquesta setmana s'ha reunit per primer cop la comissió que vetlla pel compliment dels compromisos, integrada per la Generalitat, els ajuntaments, els treballadors, els veïns i la mateixa empresa, que a més ha dipositat un aval de 3,9 milions d'euros.

Alemán explica que l'incompliment va estar motivat perquè la rampa d'extracció de mineral de la mina de Sùria no estava acabada. Es tracta d'un giny de 5 quilòmetres de longitud que s'endinsa en l'explotació fins a una profunditat d'un quilòmetre. “Falta un quilòmetre per acabar-la i no estarà operativa fins al febrer del 2019”, reconeix el conseller delegat. Serà aleshores quan començarà el trasllat de la mina de Sallent, el destí de la qual serà el tancament per reduir costos, concentrant tota l'activitat a Sùria, que té un mineral més rendible. “Ara

som la mina més cara d'Europa", diu Alemán. El runam del Cogulló deixarà de créixer, i després hi haurà un marge de 50 anys per tractar els residus dipositats durant dècades.

Pla Phoenix.

El full de ruta d'aquesta reconversió és el pla Phoenix i va ser presentat per l'empresa el 2010. Està dividit en tres fases, de les quals està en marxa la primera, potser la més crítica perquè obliga a fer un canvi industrial profund sense comprometre la rendibilitat de l'empresa: un repte de rellotger suís! La xifra màgica és 1 milió de tones de potassa que l'empresa considera que ha de poder produir cada any perquè surtin els números. De moment, el milió surt de les dues mines, i la rampa és vital perquè Síria assumeixi aquesta producció tota sola. La logística també és clau. S'estan fent noves estacions de càrrega a Síria, i d'aquí surten els trens de FGC que porten el material al port de Barcelona (el 80% de la potassa s'exporta). El Port està fent obres a la terminal: ara es treballa als accessos viaris i ferroviaris i abans de finals d'any s'adjudicaran els treballs d'augment de la capacitat. El Port assegura que tot estarà llest cap al mes de setembre del 2018. Serà quan Iberpotash instal·larà les seves grues. Les obres a Síria ja haurien d'estar acabades.

Aquesta logística de transport que fins ara era només per a la potassa, també ho serà per a la sal. Un dels pilars del pla Phoenix és la valorització del que ara era material de rebuig i raó de contaminació de les aigües. De moment, ja s'ha fet una planta de purificació de sal *vacuum* a Sant Fruitós de Bages en col·laboració amb AkzoNobel (7,5 milions d'euros), que en comprarà la producció. Es diu que és la sal més pura del món, que es destinarà a la indústria petroquímica i altres. Seran unes 800.000 tones anuals. Unes 600.000 tones més es venen per a la neu de les carreteres i altres usos.

Com que per produir una tona de potassa se'n generen tres de sal, caldrà anar trobant mercat en els pròxims anys (hi ha previstes altres plantes de purificació). D'altra banda, una part important de la sal va riu avall dissolta en

aigua a través d'un col·lector. L'Agència Catalana de l'Aigua ja ha iniciat els tràmits per modernitzar aquesta canonada, que ara provoca molts vessaments al riu, i estarà llesta el 2021. Si els calendaris es compleixen, aquell any es deixarà d'amuntegar sal que no hi hagi la intenció d'aprofitar. També s'haurà aprovat el pla director urbanístic (PDU) de la mineria del Bages, actualment en tramitació.

No cal dir que l'entrada d'un nou competidor en el mercat de la sal ha posat en alerta els saliners europeus. Alguns hi veuen la seva ombra al darrere d'algunes de les veus crítiques de la comarca: no tot és consens al Bages.

MontSalat és el col·lectiu ecologista més moderat, davant ProuSal, més bel·ligerant. Jordi Badia denuncia des de fa molts anys els problemes mediambientals que comporta l'extracció minera (sobretot la salinització d'aigües subterrànies, superficials i del sòl, a més de l'impacte visual), potser per això però prefereix mirar-ho en perspectiva: "Des del 1997 que vam començar, la salinització ha anat a menys."

El pla Phoenix ha significat la inversió d'uns 390 milions d'euros i en faltarien uns 110 més per tancar la primera fase. La segona podria portar uns 500 milions més, però la direcció d'Iberpotash diu que encara s'ha d'aprovar. El període transitori afegirà costos a uns comptes ja molt compromesos. El preu de la potassa (que amb el nitrat i el fosfat componen els fertilitzants) no ha parat de caure des del 2009, quan va assolir un rècord de 870 ddars la tona – ara és de 218 ddars-. "Això pot comprometre els resultats d'aquest any", reconeix el conseller delegat. L'empresa va facturar 252 milions d'euros el 2016, quan va equilibrar els resultats.

Caldrà veure també com evoluciona el nou front que s'ha obert a Europa. La Comissió Europea ha demanat a Espanya que recuperi les ajudes (5,8 milions d'euros) per restaurar el runam de Vilafruns en considerar-les il·legals. L'empresa diu que no ha rebut cap notificació oficial i que l'estudiarà quan arribi, però d'entrada diu que no entén la procedència de la xifra que apareix.

Les vendes exteriors d'Iberpotash representen el 27% de les exportacions de mineral no metàl·lic de l'Estat. El 2014 PwC va estimar que l'impacte directe, indirecte i induït era de 276 milions d'euros.

ENLLAÇOS RELACIONATS

Canal: L'Econòmic - El setmanari

PUBLICAT A

L'ECONÒMIC

10-09-2017, Pàgina 28